

Protocol, op 23 augustus 1960 te Bonn ondertekend, tot wijziging van de op 6 juni 1955 te Bonn gesloten Overeenkomst inzake de oprichting van een Internationale Commissie voor de Internationale Opsporingsdienst

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE
ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
ontvangen: 2 maart 1962.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 1 april 1962.

's-Gravenhage, 2 maart 1962.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 62, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrengte hiernevens de tekst over te leggen van het op 23 augustus 1960 te Bonn ondertekende Protocol (*Trb.* 1961, 111)¹⁾ tot verlenging en wijziging van de op 6 juni 1955 te Bonn gesloten Overeenkomst inzake de oprichting van een Internationale Commissie voor de Internationale Opsporingsdienst.

Een toelichtende nota bij het protocol gelieve U Hoogedelgestrengte hiernevens aan te treffen.

Het protocol, dat, wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, alleen voor Nederland geldt, is op 23 augustus 1960 in werking getreden, met terugwerkende kracht te rekenen van 5 mei 1960 af.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
J. DE QUAY.

Toelichtende nota

Bij overeenkomst van 6 juni 1955 (*Trb.* 1956, 1)²⁾ tussen België, de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Israël, Italië, Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten van Amerika, werd voor de duur van vijf jaar een internationale commissie voor de Internationale Opsporingsdienst in het leven geroepen, ten einde de samenwerking tussen deze Regeringen betreffende de te Arolsen (Bondsrepubliek Duitsland) gevestigde dienst te verzekeren. De Internationale Opsporingsdienst, welke zijn werkzaamheden reeds in de tweede wereldoorlog, zij het onder een andere naam, begon, heeft ten doel het verzamelen, rangschikken, bewaren en beschikbaar stellen aan belanghebbende Regeringen en particulieren van alle gegevens, betrekking hebbende op Duitsers en niet-Duitsers, die gevangens hebben gezeten in nationaal-socialistische werk- en concentratiekampen, en van niet-Duitsers, die tijdens de tweede wereldoorlog zijn verplaatst. In verband met de opheffing van de Internationale Vluchtelingen Organisatie op 1 april 1951 — onder welke auspiciën de dienst werkte — werd de Internationale Opsporingsdienst onder toezicht gesteld van de geallieerde Hoge Commissie³⁾ voor Duitsland. In 1955 trad de genoemde internationale commissie op. Zij heeft in de afgelopen vijf jaren kunnen vaststellen, dat de supervisie over de opsporingsdienst, welke voor die periode werd opgedragen aan het Internationale Comité van het Rode Kruis te Genève, goede resultaten heeft geboekt en dat de Internationale Opsporingsdienst een omvangrijke arbeid verricht. De uitvoerige documentatie, met welke opzet bereids in 1951 een aanvang is gemaakt en welke sindsdien aanzienlijk is uitgebreid, vormt hiervan een simpel getuigenis: 3,18 miljoen nieuwe documenten werden geclassificeerd. De vaste basis, welke door de op 6 juni 1955 te Bonn ondertekende Overeenkomst inzake de oprichting van een internationale commissie voor de Internatio-

Aan

de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

²⁾ *Bijl. Hand.* I 1955/56, nr. 118, en *Bijl. Hand.* II 1955/56 — 4266, nr. 1, zie laatstelijk *Trb.* 1961, 111.

³⁾ Zie blz. 30 van *Trb.* 1956, 1.

nale Opsporingsdienst aan de opsporingsdienst — wiens werkzaamheden, zoals hierboven vermeld, reeds tijdens de oorlog begonnen — werd gegeven, maakte een betere en eenvoudige, op lange termijn gerichte werkwijze mogelijk. Het systeem, dat aldus kon worden opgebouwd, is van vele zijden te benaderen en stelt de Internationale Opsporingsdienst in staat uiteenlopende vragen te beantwoorden. Dit is van groot belang, daar de personen, die zich op een gegeven ogenblik tot deze dienst wenden en de categorieën van inlichtingen, welke worden gevraagd, vaak zeer verschillen en bovendien niet zijn te voorzien. In 1959 konden dan ook 157 000 gevallen worden behandeld, tegen 60 000 gevallen in 1953.

Sinds 1958 wordt het totale aantal aanvragen geleidelijk aan minder, zij het langzamer dan werd verwacht (zie bijgaande tabel ¹⁾). De inlichtingen, die worden gevraagd met betrekking tot vermiste personen, nemen daarentegen in aantal toe, zoals uit onderstaand overzicht moge blijken:

1957	..... 11%	= 27 700 aanvragen
1958	..... 19%	
1959	..... 26%	
1960	..... 36%	= 41 260 aanvragen

Voorts zijn de werkzaamheden in verband met de afwikkeling der „Wiedergutmachung“ nog talrijk. Hoewel de Internationale Opsporingsdienst thans over de meeste relevante documentatie beschikt, zal er ook nog veel aandacht en tijd mede gemoeid zijn, de archieven van deze dienst zo in te richten, dat zij volledig toegankelijk zullen zijn.

De werking van de bepalingen van de Overeenkomst inzake de oprichting van genoemde Internationale Commissie zou, ingevolge artikel 10, op 5 mei 1960 aflopen. Met het oog hierop heeft de Internationale Commissie sinds februari 1959 aandacht besteed aan de modaliteiten van de verlenging van deze Overeenkomst, alsmede van de overige regelingen betreffende de Internationale Opsporingsdienst, ten einde deze in staat te stellen zijn zo belangrijk werk te continueren. Dit overleg resulteerde in de volgende regelingen.

a. Het onderhavige Protocol tot verlenging en wijziging der Overeenkomst van 6 juni 1955 inzake de oprichting van genoemde Internationale Commissie, waardoor de Overeenkomst voor een nieuwe periode van vijf jaar wordt verlengd (*Trb.* 1961, 111).

¹⁾ Deze tabel is nedergelegd ter griffie ter inzage van de leden.

b. Een briefwisseling, waarin de Partijen van het Verdrag van Bonn (zie blz. 31 van *Trb.* 1956, 1) overeenkomen, dat de verantwoordelijkheid voor het bestuur en de administratie van de Opsporingsdienst voor een nieuwe periode van vijf jaar, te rekenen vanaf 5 mei 1960, aan het Internationale Comité van het Rode Kruis wordt opgedragen (vergelijk noot blz. 1).

c. Een formeel verzoek van de onder *b* bedoelde Regeringen aan het Internationale Comité van het Rode Kruis de verantwoordelijkheid over de Opsporingsdienst voor een nieuwe periode van vijf jaar te willen aanvaarden (vergelijk noot blz. 1).

d. Een Overeenkomst tussen de voorzitter van de Internationale Commissie namens de negen Regeringen betrokken bij het onder *a* genoemde Protocol enerzijds en het Internationale Comité van het Rode Kruis anderzijds, voor een nieuwe periode van vijf jaar (*Trb.* 1961, 111, blz. 10 e.v.).

De nieuwe regelingen, welke derhalve de aflopende alle voor vijf jaar verlengen, vertonen in materieel opzicht geen nieuwe aspecten. De financiering van de werkzaamheden geschiedt ongewijzigd door de Bondsrepubliek Duitsland. In de onder *c* genoemde briefwisseling is uitdrukkelijk vastgelegd, dat het Internationale Comité van het Rode Kruis als neutrale en universele instelling verantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding van de werkzaamheden van de Opsporingsdienst. Ingevolge een voorstel van de Hoge Commissaris der Verenigde Naties voor de Vluchtelingen werd artikel II in het onder *a* genoemde Protocol opgenomen; het in artikel III genoemde Protocol van 19 oktober 1955 is afgedrukt in *Trb.* 1961, 111, blz. 4.

Daar het onderhavige Protocol, na op 23 augustus 1960 te zijn ondertekend, met terugwerkende kracht op 5 mei 1960 in werking trad, was het onmogelijk vóórdien de goedkeuring der Staten-Generaal te verwerven. Bij de ondertekening is derhalve een voorbehoud gemaakt, houdende, dat het Koninkrijk de Overeenkomst zal opzeggen ingeval parlementaire goedkeuring aan het Protocol mocht worden onthouden.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
J. DE QUAY.

De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,
G. M. J. VELDKAMP.